

Lausuntopyyntö maakuntien rahoitusta koskevan lakiluonnoksen (HE 15/2017) täydentämiseksi

**Lausuntopyyntö 10.3.2017
Valtiovarainministeriö**

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoja luonnoksesta hallituksen esityksen (15/2017 vp) täydentämiseksi maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan täydennettäväksi maakuntien rahoituksesta 2.3.2017 annettua lakiehdotusta siten, että maakuntien rahoitusjärjestelmää voitaisiin käsitellä kokonaisuutena kaikkien maakunnan vastuulle siirtyvien tehtävien rahoituksen osalta. Eduskuntakäsittelyssä oleva maakuntien rahoitusta koskeva lakiehdotus sisältää tässä vaiheessa vain sosiaali- ja terveydenhuollon, ympäristöterveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien rahoitusta koskevan sääntelyn.

Annettuun hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus maakunta laiksi, jossa on ehdotettu säädettäväksi myös muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtymisestä maakunnalle. Tällaisia tehtäviä ovat aluekehittämisen ja rakennerrahastotoiminnan, elinkeinojen edistämisen, alueiden käytön ohjauksen ja suunnittelun, maatalous- ja viljelijäntukihallinnon, maatalous- ja turkistarhayrittäjien lomituksen, vesivarojen käytön ja hoidon, vesien- ja merenhoidon, rakentamisen ohjauksen, kulttuuriympäristön hoidon, maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisen, ympäristötiedon tuottamisen ja jakamisen tehtävät sekä maakunnille lain perusteella erikseen säädettävät tehtävät. Näiden tehtävien rahoitusta koskevat ehdotukset sisältyvät nyt käsiteltävänä olevaan esitysluonnokseen.

Lisäksi esitysluonnoksessa ehdotetaan täydennettäväksi maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaannpanosta annettavaksi ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitiloihin myönnettyjä valtionavustuksia koskevalla pykälällä. Voimaannpanolakiin esitettävällä säännöksellä varmistettaisiin, että uudistuksen toimeenpanon seurauksena kunnilta tai kuntayhtymiltä ei ryhdytä perimään takaisin sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimitiloihin myönnettyjä valtionavustuksia, jos toimitilan käyttötarkoituksen, hallinnan tai omistusoikeuden muutos tai jääminen kokonaan pois käytöstä ei johdu kunnan tai kuntayhtymän vaikutusmahdollisuuksien piirissä olevasta syystä, vaan nimenomaan uudistuksen toimeenpanosta.

Lausuntopyyntö liitteineen on saatavilla suomen ja ruotsin kielellä sote- ja maakuntauudistuksen verkkosivuilla (<http://alueuudistus.fi/lausuntopyynnot>). Samalta verkkosivustolta on saa-

10.04.2017

134 §

tavissa myös hallituksen esitys 15/2017 (www.alueuudistus.fi > ajankohtaista > lakiesitykset ja luonnokset).

Lausunnot pyydetään toimittamaan valtiovarainministeriön kirjaamoon 13.4.2017 klo 16.15 mennessä. Lausunnon voi toimittaa sähköpostitse (valtiovarainministerio@vm.fi) tai postitse osoitteella: Valtiovarainministeriö, PL 28, 00023 Valtioneuvosto. Lausunnoissa pyydetään käyttämään viitetietona: VM/504/03.01.00/2017.

Määräajassa toimitetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen valmistelussa. Lausunnot voi toimittaa suomeksi tai ruotsiksi. Vastaanotetut lausunnot ovat julkisia.

Palvelualuejohtaja Markku Tervahauta ja talouspäällikkö Riitta Kokkonen

Kaupungin lausunto lakiluonnokseen

Lakiluonnoksen 1 §:n mukaan maakuntien järjestämivastuulla olevien tehtävien rahoitus toteutetaan maakunnille kohdentuvana yleiskatteellisena rahoituksena. Maakunnille on jätettävä liikkumavaraa itsehallinnon periaatteiden mukaisesti päättää vastuullaan olevien tehtävien järjestämisestä. Maakuntien on kuitenkin kyettävä hoitamaan niille säädetyt velvoitteet.

Maakunnille myönnettäisiin lakiluonnoksen 3 §:n mukaan valtion rahoitusta asukaskohtaisesti suoritettavan osuuden ja palvelujen tarvetta kuvaavien sekä olosuhdetekijöiden ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perusteella. Rahoituslain sääntelyn laajentuessa koskemaan muitakin maakunnan järjestämivastuulle kuuluvia tehtäviä kuin sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustointa, rahoituksen määräytymisperusteisiin ehdotetaan lisättäväksi kasvu- palvelua kuvaavat tekijät sekä maatalousyrietykset. Näiden muutosten myötä tarvetekijöiden painoarvoihin on tullut muutoksia aikaisempaan verrattuna.

Nyt lausuttavana oleva luonnos ei huomioi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattien tutkintoon johtavan peruskoulutuksen sekä täydennys- ja erikoistumiskoulutukseen liittyvän harjoittelun ja käytännön työelämäjaksojen toteuttamisen kustannuksia maakuntarahoitteisessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotannossa. Ko. toiminta on volyymeiltaan merkittävää erityisesti niissä maakunnissa, jotka ylläpitävät yliopistollisia sairaaloita ja joiden palvelutuotannossa toteutetaan järjestelmällisesti esim. opetusterveyskeskus- ja opetussosiaalikeskustoimintaa. Yliopistojen, korkeakoulujen ja 2. asteen oppilaitoksien suorittamat ns. opetuskorvaukset ovat ao. palvelutuotannolle opetustoiminnasta aiheutuvaan perustehtävän tuottavuustaakkaan nähden lähinnä symbolisia. Tästä syystä maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusperusteisiin tulisi lisätä koulutuskerron, joka kompensoisi erityisesti ns. yliopistollisille maakunnille rahoituksellisesti ao. opetuksesta peruspalvelutuotannolle aiheutuvaa kustannustekijää.

Yliopistolliset sairaalat ylläpitävät erityistason palvelutuotantoa, valmiutta ja osaamista ilman takeita siitä, että niistä aiheutuvat kustannukset tulevat kate-

10.04.2017

134 §

tuiksi yhteistyöalueen tai muiden maakuntien palveluostoilla. Näiden kansallisen tason tehtävien kustannusrakennetta tulisi arvioida ja huolehtia tarvittaessa valtion erillisrahoituksesta ao. toiminnan ja palveluiden ylläpitämiseksi

Suomessa erityisesti sosioekonomisten väestöryhmien väliset terveys- ja hyvinvointierot ovat merkittäviä. Hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämisen kertoimeen tulisikin sisällyttää vahvalla osuudella nämä huomioivat eriarvoisuus- ja terveyserokertoimet (ERIARVO) ja kasvattaa tämän HYTE- ja ERIARVO-kertoimen kokonaisosuutta n. 2 %:iin koko laskentaperusteista.

Maakuntien toiminnan ja niiden järjestämisvastuulla olevan palvelutuotannon kehittämisen tukemiseen tulee varautua valtion erillisrahoituksella. Tämän olisi luontevaa suuntautua erityisesti kannustamaan esim. maakuntien omaehtoista keskinäistä yhteistyötä ja niiden yhteisesti sopimia ao. tehtäviin liittyviä esim. MASOTE-tyyppisiä rakenteita ja muuta maakuntien itse päättämää yhteistyöaluetasoisena toteutettavaa toimintaa.

Lakiluonnoksen 5 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien laskennallisia kustannuksia tarkistettaessa käytettäisiin kahden viimeisimmän tilastoidun vuoden keskiarvoa. Sen sijaan maakunnalle siirtyvien muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien laskennallisia kustannuksia tarkistettaessa käytetään toteutuneita kustannuksia viimeisimmältä tilastoidulta vuodelta. Viimeisimmän tilastoidun vuoden käyttö vähentää viivettä toteutuneiden kustannusten ja varainhoitovuoden välillä.

Valtion rahoituksen tarkistamisesta säädetään lakiluonnoksen 6 §:ssä. Maakunnan muiden tehtävien kuin sosiaali- ja terveydenhuoltotehtävien laskennallisia kustannuksia tarkistettaessa toteutuneista kustannuksista ehdotetaan otettavan huomioon vain palkkamenojen kehitys, minkä vuoksi kustannuksiin kohdistettaisiin osittainen indeksitarkistus. Maakunnan hoitamien muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien kustannuksissa nousevat muutkin kustannuserät kuin pelkästään palkkamenot. Siten kokonaiskustannuksiin tulee kohdistumaan leikkauspainetta. Näiden tehtävien kokonaisrahoitusta ei ole myöskään tarkistettu kustannustasoa vastaavaksi. Tämäkin tulee aiheuttamaan leikkauspainetta näiden tehtävien hoidossa.

Lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetään kasvupalvelukertoimen muodostamisesta sekä kertoimen perusteella määräytyvistä laskennallisista kustannuksista. Kasvupalvelukertoimen tarvetekijöihin ja niiden painoarvoihin ei ole mahdollista ottaa kantaa, koska niiden määrittelyn taustalla olevia tietoja ei ole käytettävissä.

Liitteet 5 2216/2017 Maakuntaudistuslakiluonnos

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Petteri Paronen

Kaupunginhallitus hyväksyy edellä olevan kaupungin lausunnon.

Päätös Keskusteltuaan kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

